

[Axel Sørensen.]

landbrug bør nedsættes fra 196 000 til f. eks. 86 000 landbrug.“

En sådan reduktion vil betyde, at der ikke bliver noget landbrug under 30 ha, svarende til 54 tdr. land. Dons Christensen mente ifølge referat i Thisted Amtstidende, at den overskydende part af landbruget passende kunne gå til industrien. Nu er det jo så en forudsætning, at industrien kunne og ville aftage denne arbejdskraft og kunne sikre fuld og god beskæftigelse, når engang den nuværende højkonjunktur holder op. Ellers tror jeg at alle de landbrugere, der her bliver tale om, på det kraftigste ville protestere mod en sådan strukturændring.

I de mange udtalelser, der bliver fremført om, hvor dårligt det mindre landbrug har det, peger man ofte på, at størsteparten af de små jordbrugere tager arbejde som lønmodtagere ved siden af deres landbrug. Ifølge en opgørelse i Husmandshjemmet af 25. januar 1962 er der kun 3 pct. af de selvstændige landbrugere, der i 1960-61 har haft arbejde uden for landbruget. På grundlag af de selvangivelser, der foreligger nu, kan det oplyses, at 15 200 ejere af landbrugsejendomme, små og store, i 1960-61 har haft lønnet arbejde for andre. Omregnet til helårsarbejde svarer det til ca. 8 000, hvorfra man roligt kan fradrage 2 000 af de ganske små jordbrugere, som, fordi de kun har 2-5 tdr. land, altid har måttet søge arbejde uden for deres egen bedrift for at tjene et bidrag til opretholdelsen af hjemmet. De øvrige 12 000-13 000 har, så vidt det kan ses, taget arbejde uden for deres eget landbrug for at skaffe ekstra midler til investering i bygninger, inventar o. lign. for at kunne stå rustet til konkurrencen med den stigende produktion. Endvidere må man ikke glemme, at ikke så få af disse 12 000-13 000 har landbrug, der i størrelse ligger noget over et husmandsbrug og nogle af de brugsstørrelser, man her omtaler som dårligt stillet.

Det er ofte blevet hævdet, at en sammenlægning af de små brug er absolut nødvendig, for hvis vi kommer ind i fællesmarkedet, vil disse små brug være håbløse, så håbløse, at man ikke kan regne med muligheden af at kunne eksistere på dem. Men hvem ved noget om det? Fællesmarkedet udgør en ramme omkring medlemslandene,

men hvordan denne ramme endeligt bliver udfyldt set i forhold til landbrugets vilkår og forholdet indbyrdes mellem større og mindre brugsstørrelser, kan vist næppe nogen udtale sig med nogenlunde sikkerhed om i dag. Inden for fællesmarkedet — det skal endvidere nævnes — vil Danmark med sin nuværende struktur være et af de medlemslande, der har de færreste små landbrug. Ifølge en rapport fra OEEC er i Danmark under 14,5 pct. af alle landbrug under 5 ha, medens procenttallet i Sverige er 58,2, i Vesttyskland 56, i Holland 54,4, i Frankrig 35 og i England 37. Altså, på baggrund af, hvad jeg her har fremført, er der vel lige så store muligheder for vort landbrug som for andre lande.

I det foreliggende lovforslag er det to ting, det radikale venstre gerne vil fremhæve som værende af meget stor betydning. Det er for det første, at ingen kan fastslå, hvilken brugsstørrelse der fremover vil være den rigtige inden for dansk landbrug, og for det andet, at det er en frivillig ordning, om man vil sælge sit lille landbrug under 5 ha til sammenlægning med et andet lille landbrug, så de tilsammen ikke udgør over 12 ha god jord, for hvilken størrelse den frivillige ordning kan effektueres.

Vedrørende brugsstørrelsen vil jeg gerne sige, at de ganske små brug, skal vi sige fra 2 til 5 tdr. land, jo i sin tid blev oprettet ikke så meget for husmændenes skyld, men mere for at sikre og fastholde den fornødne arbejdskraft for de større landbrug. Det radikale venstre har principielt altid arbejdet for, at et landbrug, der skal beskæftige et par unge mennesker, ikke skal være så lille, at det kun udgør en halvdagsplads, men må have et jordtilliggende, der sammen med et dertil svarende husdyrbrug skaffer fuld beskæftigelse, uden at familien har en fornemmelse af at være overbebyrdet. Og her mener vi at et brug på 8-12 ha god jord vil lægge passende beslag på den arbejdskraft, familien kan præstere, og alligevel levne den tid til at deltage i det almene folkelige liv på enen.

Det radikale venstre tror, at denne anskuelse er rigtig i modsætning til den, der går ud på at gøre de mindre landbrug så store og så dyre, at de unge mennesker, der ønsker at blive landmænd, ingen mulig-